

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**10 Haziran 2020
Çarşamba**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

10 Haziran 2020 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİ

— Suç Mağdurlarının Desteklenmesine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 63)

— Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 64)

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

— Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracı Vakıf Fonu Yöneticisi Olarak Hareket Eden Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası Arasında 19 Haziran 2015 Tarihinde Akdedilen Hibe Anlaşmasında (Enerji Sektörü Programı Faz II Projesi) Yer Alan Kapanış Tarihinin Uzatılmasına İlişkin Olarak Mektup Teatisi Yoluyla İmzalanan Ekli Tadil Protokolünün 28 Mayıs 2020 Tarihinden Geçerli Olmak Üzere Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2647)

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Kamu Kurum ve Kuruluşlarının İhtiyaçlarının Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünce Karşılansması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2645)

— Bazı Anlaşmaların Yürürlüğe Girdiği Tarihlerin Tespit Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2648)

— Tek Hazine Kurumlar Hesabı Kapsamına Alınacak Kamu İdareleri ve Hesapların Belirlenmesi Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 2649)

ATAMA KARARLARI

— Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atamalar Hakkında Kararlar (Karar: 2020/273, 274)

YÖNETMELİKLER

— Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik (Karar Sayısı: 2646)

— Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri Yönetmeliği

— Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Elektrik ve Doğal Gaz Tüketim Bedelleri Tahakkuk ve/veya Tahsilatlarının Ertelenmesi Hakkında Yönetmelik

— Ticaret Bakanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği

— Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Yükseköğretim Kurumlarında Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Programlar Arasında Geçiş, Çift Anadal, Yan Dal ile Kurumlar Arası Kredi Transferi Yapılması Esaslarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

— Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Yazma Eserler Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

Besilik büyükbaş hayvan ithalatı 2021 sonunda sonlandırılacak

Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürlüğü, 2021 yılı sonundan itibaren besilik büyükbaş hayvan ithalatını sonlandıracağını duyurdu.

09 Haziran 2020

Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürlüğü (HAYGEM), 2021 yılı sonundan itibaren besilik büyükbaş hayvan ithalatını sonlandıracağını duyurdu.

HAYGEM'den yapılan yazılı açıklamaya göre, 1 Ocak 2022'den itibaren mücbir sebepler dışında besilik canlı hayvan ithalatına hiçbir şekilde izin verilmeyeceği ifade edildi.

Açıklamada, bu yıl gerçekleştirilecek besilik büyükbaş hayvan ithalatını da 2019'a göre yarı yarıya azaltacağı ve 2019'da 660 bin baş olarak gerçekleşen besilik büyükbaş hayvan ithalatının, bu yıl 350 bin başa indirileceği kaydedildi.

Hayvan varlığı ve et üretiminde artış

Son 17 yılda uygulanan politika ve desteklemeler ile büyükbaş hayvan varlığının yüzde 80 artarak 17,8 milyona ulaştığına vurgu yapılan açıklamada, küçükbaş

hayvan varlığının da yüzde 52 artarak 48,4 milyona, kırmızı et üretiminin ise yüzde 186 artarak 1,2 milyon tona ulaştığı belirtildi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre Türkiye nüfusunun yüzde 21 artışla 83,1 milyona, turist sayısının yüzde 240'lık artışla 45 milyona ulaştığı kaydedilerek, şu ifadelere yer verildi:

"Nüfusumuzun yeterli ve dengeli beslenmesi için kırmızı et kaynaklı protein ihtiyacının karşılanması gerekmekte, üreticimizin korunması ve tüketicimizin makul fiyattan et tüketmesini sağlayarak kollanması önem arz etmektedir. Bu kapsamda bir sonraki yılın ramazan ayı ve turizm sezonu gibi talebin yoğun olduğu dönemler için besilik hayvan mevcudu, işletme doluluk oranları ve arz talep dengesi göz önünde tutularak, besilik büyükbaş hayvan temini planlanmaktadır. Hayvancılık sektöründe yaptığımız atılımlar, uyguladığımız destek ve projeler sonucunda besilik hayvan ithalatımız, 2019 yılında bir önceki yıla göre yarı yarıya azaltılarak, 660 bin başa düşürülmüştür. 2020 yılında da bir önceki yıla göre yarıya yakın oranda düşürülecektir. 1 Ocak 2022'den itibaren mücbir sebepler dışında besilik canlı hayvan ithalatına hiçbir şekilde izin verilmeyecektir."

ÇİĞ SÜT DESTEĞİNDE SÜT TOZU DIŞINDAKİ DİĞER SÜT ÜRÜNLERİ DE DESTEKLENECEK

Süt piyasasının düzenlenmesi amacıyla sütün çevrilmesi halinde süt tozunun dışındaki diğer süt ürünleri de desteklenecek. Buna göre üretmiş olduğu çiğ sütü, süt piyasasının düzenlenmesi uygulamasıyla üretici örgütleri aracılığıyla süt ürününe çevirterek ESK'ya satan üreticiler desteklemelerden yararlanılacaklar. Desteklemede, 1 kilogram süt ürününe eşdeğer süt miktarı esas alınacak. Geçen yıl sadece süt tozuna çevrilen çiğ süt destekleniyordu. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın Resmi Gazete'de yayımlanan ve 1 Ocak 2020'den itibaren yürürlüğe giren Çiğ Süt Desteği ve Süt Piyasasının Düzenlenmesi Uygulama Tebliği'ne göre, destek alınması için verilecek mali belgelere e-arşiv fatura ile e-müstahsil makbuzu da eklendi. Destekleme yapılacak sütler içine çiğ inek sütünün sınıflandırılmasına ilişkin tebliğe göre sınıflandırılan inek sütü de dahil edildi. Aksaray, Burdur ve Çanakkale'de sınıflandırılan çiğ inek sütü desteğinden yararlanmak için üreticiler, varsa alım satımına ilişkin sözleşme ve her ödeme dönemi için yapılmış analiz sonucunu, üyesi oldukları yetiştirici/üretici örgütüne satış belge/belgeleriyle birlikte teslim edecekler. Göçer hayvancılık yapan yetiştiriciler, süt üretimi yaptığı ayda, ürettiği süt miktarının tespiti için gittikleri yerin il/ilçe müdürlüğüne başvuracaklar. Başvuruları yapılmış ve sonuçlandırılmamış işlemler, 2019 yılı tebliğine göre sonuçlandırılacak.

Kredi artışının yarısı KOBİ'lerden

Pandemi nedeniyle bankaların devreye aldığı destek paketleri KOBİ'lere yaradı. BDDK verilerine göre marttan nisana toplam kredilerdeki 207.7 milyar liralık artışın 95.7 milyar lirası KOBİ kredilerinden kaynaklandı.

10 Haziran 2020

Koronavirüs salgınının ekonomi üzerinde etkilerinin azaltılması için başta kamu bankaları olmak üzere devreye alınan kredi destek paketleri en çok KOBİ'lere yaradı. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) nisan ayı bankacılık sektörü verilerine göre marttan nisana toplam kredi hacmi 207 milyar 733 milyon lira arttı. KOBİ kredilerindeki artış ise 95 milyar 685 milyon lira oldu. Bir ayda kredi hacmindeki artışın yüzde 46'sını neredeyse yarısını KOBİ'lere yeni verilen veya yeniden yapılandırılan krediler oluşturdu.

Bankacılık sektörü koronavirüs salgınıyla mücadele kapsamında birçok destek paketini kapsama aldı. Yeniden yapılandırma, ödemesiz dönemli uygun faizli kredilerin öne çıktığı destek paketlerinde KOBİ'lerin de işletme sermayesi ihtiyacının karşılanması ve ekonominin durduğu dönemi hasarsız atlarmalarına yardımcı olunması hedeflendi. BDDK verilerine göre martta toplam KOBİ kredileri 662 milyar 540 milyon lira seviyesindeydi. Bu rakam nisanda 758 milyar 225 milyon liraya yükseldi. Toplam KOBİ kredileri yüzde 14,4 arttı. Bankacılık sektöründe ise martta 2 trilyon 894 milyar 826 milyon lira olan toplam krediler nisanda 3 trilyon 102 milyar 559 milyon liraya yükseldi. Bir aylık değişim 207 milyar 733 milyon lira oldu.

Aslan payı küçük işletmelere

KOBİ kredilerindeki 95 milyar 685 milyon liralık artış toplam kredilerdeki 207 milyar 733 milyon liralık yükselişin yüzde 46'sını oluşturdu. BDDK verilerine göre KOBİ kredilerinde ölçeğe göre en yüksek artış yüzde 16,7 ile küçük işletmelere kullandırılan kredilerde oldu. 50 kişiden az çalışana sahip olan küçük işletmelere kullandırılan krediler nisanda martta göre 34.8 milyar lira artarak 242.6 milyar liraya yükseldi. Mikro işletmelere kullandırılan kredilerde ise marta göre değişim yüzde 12,8. 10 kişiden az çalışanı olan bu işletmelerde 193.1 milyar lira seviyesindeki kredi miktarının 217.9 milyar liraya yükselmesini sağladı. Orta büyüklükteki işletmelere kullandırılan kredilerde ise yüzde 13,8'lik artış yaşandı. 161.5 milyar lira olan orta büyüklükteki işletmelerin kullandığı kredi miktarı 297.6 milyar liraya yükseldi.

Mikro işletmeler yeni kredi aldı

BDDK verilerine göre KOBİ müşteri adedi de arttı. Martta 2 milyon 152 bin 138 adet KOBİ müşterisi bulunurken nisanda bu rakam 306 bin 774 yükselerek 3 milyon 458 bin 912 müşteriye ulaştı. En fazla artış ise mikro işletme müşteri sayısında oldu. 2 milyon 596 bin 433 olan müşteri sayısı yüzde 11.6 arttı ve 2 milyon 897 bin 619'a çıktı. Müşteri sayısında en az artış küçük işletmelerde oldu. Kredi miktarında en yüksek artışı yakalayan küçük işletmeler müşteri sayısında ise sadece yüzde 0,9'luk değişim yaşadı. Bu bize yeni işletmelerin değil aynı müşterilerin yeniden yapılandırmaya başvurduğu yorumunu yapmamızı sağlıyor. Aynı durum orta büyüklükteki işletmeler için de geçerli. Yani nisanda mikro işletmelerden yeni müşteriler krediye başvururken küçük ve orta büyüklükteki işletmeler kredi yapılandırma yoluna gitmiş.

KOBİ kredilerinde 1 aylık değişim (milyon TL)

	Mart	Nisan	Fark	Değişim (%)
Toplam KOBİ Kredileri	662.540	758.225	95.685	14,4
Mikro İşletmelere Krediler	193.120	217.905	24.785	12,8
Küçük İşletmelere Krediler	207.863	242.663	34.799	16,7
Orta Büyüklükteki İşletmelere Krediler	261.556	297.656	36.100	13,8
Toplam KOBİ Müşteri Sayısı	3.152.138	3.458.912	306.774	9,7
Mikro İşletme Müşteri Sayısı	2.596.433	2.897.619	301.186	11,6
Küçük İşletme Müşteri Sayısı	426.026	429.846	3.820	0,9
Orta Büyüklükteki İşletme Müşteri Sayısı	129.679	131.447	1.768	1,3

Takipteki kredi miktarı (milyon TL)

	Mart	Nisan	Fark
Toplam KOBİ Kredileri	62.306	62.536	229.4
Mikro İşletmelere Krediler	17.323	17.303	-19,7
Küçük İşletmelere Krediler	20.724	20.903	179.1
Orta Büyüklükteki İşletmelere Krediler	24.258	24.328	70.0

Takipteki kredilerde artış 229 milyon lira

KOBİ'lerin toplam takipteki kredi miktarı ise 229 milyon lira arttı. Küçük işletmelerin takipteki kredileri 179 milyon liralık artışla öne çıktı. Mikro işletmelerin takipteki kredileri küçük de olsa azalırken orta büyüklükteki işletmelerin takipteki kredileri 70 milyon lira arttı. Ancak nisanda takipteki kredi miktarında ocak sonu erişilen 63 milyar liranın halen altında bulunuyor. Aslında takibe düşen kredi miktarı sınırlandırılmış gibi görünüyor. Bu da yine bankaların destek paketleri kapsamında sunduğu yeniden yapılandırma fırsatları ile kredileri takibe alma için değıştirilen süre etkili oldu.

İhtisas Serbest Bölgeler mevzuata 'destek'le girdi

Bilişim ve döviz kazandırıcı hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren firmalar ile Ar-Ge yoğun, yüksek teknolojlili veya katma değeri yüksek sektörlerde faaliyet gösteren firmalara istihdam ve kira desteği sağlanmasını öngören düzenleme hayata geçti.

[Paylaş](#) [Tweetle](#) [Paylaş](#) [Paylaş](#)

10 Haziran 2020

Hüseyin GÖKÇE/ANKARA

Mevcut serbest bölgelerden farklı olarak, Ar-Ge yoğun, yüksek teknolojlili veya katma değeri yüksek mal üretimine yönelik sektörlerin faaliyet göstereceği İhtisas Serbest Bölgeleri, dün yayınlanan Cumhurbaşkanlığı kararı ile 'destekler' yönünden mevzuata girdi. Bu alanda ilk ihtisas serbest bölge ise 20 Mayıs'ta İstanbul Atatürk Havalimanı Serbest Bölgesi'nin statüsü, İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi olarak değiştirilmesiyle kurulmuştu.

Resmi Gazete'de yayınlanan İhtisas Serbest Bölgelerinde Sağlanacak Destekler Hakkında Karar uyarınca, ihtisas serbest bölgelerinde faaliyet gösteren kullanıcı ve

bölge işleticilerinin gerçekleştirdikleri faaliyetlere, Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan destek sağlanacak.

Cumhurbaşkanlığı kararına göre, istihdam edilen 10 personele kadar personel başına yıllık 15 bin dolar, kiralanın arazi ve binalar için 75 bin dolara kadar destek sağlanacak. Bu kalemlerde verilecek desteğin oranı toplam harcamanın yüzde 50'sini aşamayacak. Yatırım sırasında taahhüt edilen sabit yatırım tutarının yüzde 50'sini geçmemek üzere 10 yıl vadeli ve 10 milyon dolara kadar yatırımların faiz ve kâr payı giderlerinin yüzde 50'si desteklenecek.

Desteklemelere ilişkin kriterler çıkarılacak genelge ile belirlenecek. Ar- Ge yoğunluğu ve ileri teknoloji içeriğine ilişkin kriterlerin tespitinde, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın görüşü alınacak. 20 Mayıs'ta yayınlanan kararla İstanbul Atatürk Havalimanı Serbest Bölgesi'nin statüsü, İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi olarak değiştirilmişti.

“Hizmet sektörü ivme kazanıyor”

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, Ar- Ge yoğun, ileri teknoloji ve katma değerli ihracat hedeflerine katkı sağlayacak firmalara, kira, nitelikli istihdam yanı sıra gelir, kurumlar ve gümrük vergisi gibi bir çok istisna sağlanacağını söyledi. Bu bölgeleri kuracak olan işletici şirketlere de yatırım aşamasında taahhüt ettikleri sabit yatırım tutarının yüzde 50'sini geçmemek kaydıyla azami 10 yıl boyunca faiz veya kâr payı desteği verileceğini belirten Bakan Pekcan, “İhtisas Serbest Bölgelerinde sağlanacak teşvik ve desteklerin ülkemizin genç ve nitelikli işgücü, uygun alt yapı ve lojistik avantajları ile birlikte uluslararası yatırımcıları çekmede önemli katkı sağlamasını hedefliyoruz” ifadelerini kullandı. İhtisas serbest bölgelerinin hedeflediği ilk sektörün bilişim olduğunu ve bu amaçla İstanbul İhtisas Serbest Bölgesini kurduklarını hatırlatan Pekcan, “Ülkemizde hizmet sektörlerinin özellikle yazılım ve oyun geliştirme boyutuyla önemli bir ivme kazandığı şu günlerde, sektörde oluşan dinamizmi, İhtisas Serbest Bölgeleri modeli ile daha da ivmelendirmeyi amaçlıyoruz” dedi.

İşten çıkarma yasağı sürecek, yeni istihdama ilave teşvik

Bugün açıklanması beklenen İstihdam Kalkanı Paketi ile salgınla getirilen işten çıkarma yasağının 3 ay daha uzatılması gündemde. Ücretsiz izne çıkarılan işçilere nakit desteği de 3 ay daha sürecek. Kısa çalışma ödeneğinin de model değişikliğiyle sürmesi bekleniyor.

09 Haziran 2020

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak tarafından hazırlığı duyurulan istihdam paketinin Kabine toplantısında ele alındıktan sonra bugün açıklanması bekleniyor. NTV'de yayınlanan habere göre yeni istihdama ilave teşvikin de içinde olduğu bir dizi önlem hayata geçirilecek.

Buna göre, işverenlerin de talepleri doğrultusunda kısa çalışma ödeneğinin süresi uzatılacak. Kısa çalışma ödeneği bir yıl içinde en fazla 3 ay süreyle verilebiliyordu. Kısa çalışma ödeneğinin mevcut yapısı da değiştirilecek.

Salgın döneminde getirilen işten çıkarma (sözleşmenin feshi) yasağı da uzatılacak. Bu yasağın süresi 16 Temmuz'da doluyordu. İlgili yasal düzenlemede Cumhurbaşkanı'na bu süreyi uzatma yetkisi verilmişti.

Yine salgın döneminde getirilen ücretsiz izne çıkarma hakkı kapsamında sözleşmesi feshedilmeden ücretsiz izne çıkarılanlara verilen 1170 TL sosyal destek sürdürülecek.

İlave teşvik

İstihdamı koruma yanında istihdamı artırmaya yönelik olarak da bir dizi teşvik üzerinde çalışıldığı haberde yer aldı.

Buna göre, gençlerin ve 50 yaş üstü kişilerin istihdamını kolaylaştırmak için esnek çalışma imkanı sağlanacak. Bu kişilerle süreli iş sözleşmesi yapılması kolaylaştırılacak, haftalık çalışma saatinde esneklik sağlanacak.

Kayıtdışılıkla mücadele kapsamında, kayıt dışı çalıştırılanlar sigortalı olarak istihdam edilirse bu kişilere teşvik verilecek.

İşten çıkarma yapan işletmeler, yeni istihdam yaparlarsa teşvik alacaklar.

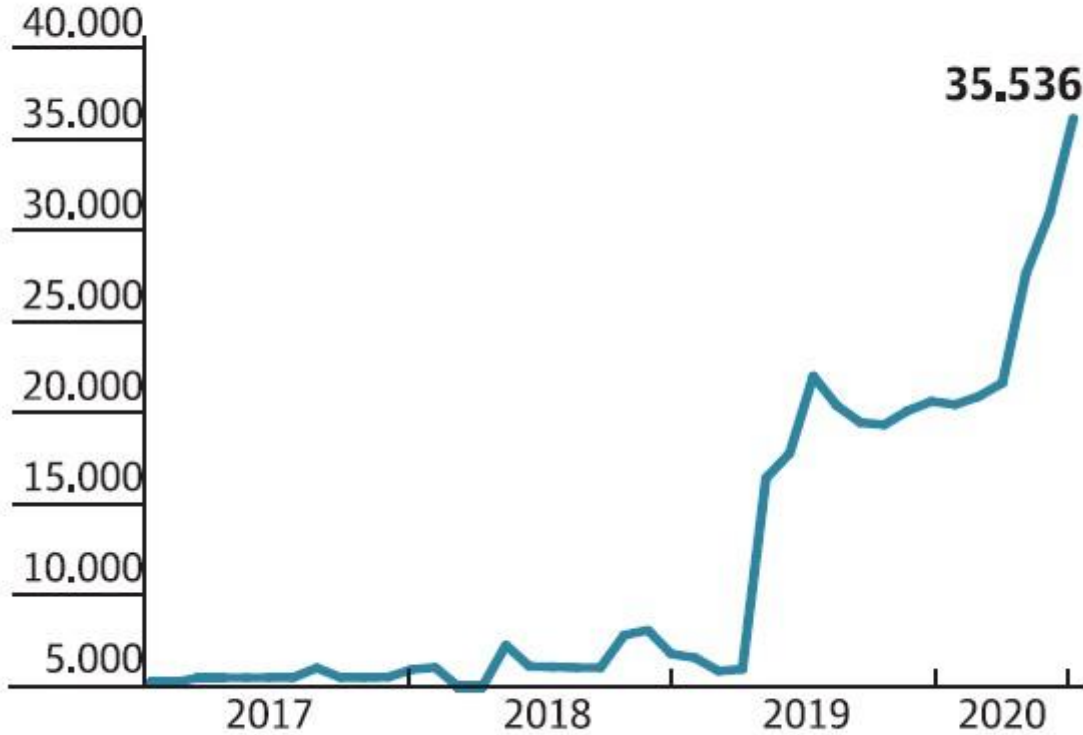
İstihdamı koruyan, işten çıkarma yapmayan işletmelere de teşvik verilecek.

Bu arada, getirilecek teşviklerin sigorta prim ve vergi teşviki yönünde olacağı, teşvik olarak verilen kısmın İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanması üzerinde durulduğu öğrenildi.

Merkez'in swap'ı nisanda 35 milyar doları aştı

Merkez Bankası'nın bankalarla gerçekleştirdiği TL karşılığı döviz swap işlemlerinin hacmi Nisan sonu itibarıyla 35 milyar 536 milyon dolara yükseldi. Bu tutar, TCMB'nin söz konusu dönemde 50 milyar dolar düzeyinde bulunan döviz rezervlerinin yüzde 71'ini, 86,3 milyar dolarlık toplam rezerv varlıklarının ise yüzde 41,2'sini ifade ediyor. Toplam döviz swap hacminin 16,1 milyar dolarlık bölümünü 1 aya kadar, 7,7 milyar dolarlık bölümünü 2-3 ay arası, 11,8 milyar dolarlık bölümünü de 4 ay-1 yıl arası vadeli işlemler oluşturdu. Merkez Bankası'nın TL karşılığı döviz swap işlemleri 2019 mart ayından itibaren hız kazandı. 2019 öncesinde 1-3 milyar dolar arasında seyreden swap işlemleri, Mart-2019'da 13 milyar, 2019 sonunda da 19 milyar dolar seviyesini aştı. Bu arada TCMB, 6 Mayıs'tan itibaren 3 ay vadeli geleneksel yöntemle TL karşılığı altın swap piyasasını da açtı. Altın swap işlemlerinin başlaması ile birlikte Katar'la mevcut swap anlaşmasının tutarının 10 milyar dolar karşılığı artırılması resmi rezervlerde artış sağlayacak.

TCMB swap hacmi (milyon \$)

Faiz ve kur makası tarihi rekor seviyesinde

TCMB'nin ardı ardına gelen faiz indirimleri ve kur artışını baskılamaya yönelik uygulamalara rağmen, kur-faiz makası tarihi rekor seviyelerine yükseldi. 2019 yılı ilk çeyreğine kadar genel olarak bağımlı bir ilişki içinde seyreden kur seviyesi ile faiz oranları, bu tarihten itibaren hızla zayıflamaya başladı. İkincil piyasa gösterge faiz oranı Mayıs-2019'daki yüzde 25'ler seviyesinden yüzde 83 düşüşle Mayıs-2020'de yüzde 9,8 seviyesine gelirken, aynı dönemde 0,5 dolar+0,5 euro'dan oluşan sepet kur 6,20 seviyesinden yüzde 16 artışla 7,20'ye yükseldi. Faizlerdeki düşüşün kur artışına göre daha yüksek seviyede gerçekleşmesinde, enflasyon oranlarının aşağı gelmesi de etkili oldu.

Ancak, bununla birlikte başta yurtdışı swap olmak üzere kurlardaki harekete etki eden işlemlerin kısıtlanmasına yönelik önlemler, döviz kurlarındaki artışın sınırlanmasında etkili oluyor. Bu kapsamda yurtdışı yerleşiklerle swap işlemlerinin limitini önce yasal özkaynaklarının yüzde 25'i ile sınırlayan BDDK, bu limiti daha sonra yüzde 10'a ve ardından da yüzde 1'e çekmişti.

Yabancıların tahvil yatırımını kolaylaştırma adımı

Berat Albayrak: Uluslararası standartlara uyum adımları sürüyor

Hazine ve Maliye Bakanlığı devlet iç borçlanma senetlerine (DİBS) takas ve saklama hizmeti verilmesi için yabancı merkezi saklama kuruluşu Euroclear Bank ile işbirliği yaptı. Hazine'nin açıklamasında Euroclear Bank saklama özelliği ile yabancıların; TL, dolar, euro ve altın cinsi Türk tahvillerine erişim sağlayabilme kabiliyetlerinin artacağı belirtildi. Yabancı yatırımcının Türk tahvillerindeki payı yüzde 4 seviyesine gerilemişti. Sadece ocak-mayıs döneminde yabancıların tahvil piyasasından çıkışları yaklaşık 4 milyar dolara ulaşmıştı.

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak da işbirliğine ilişkin Twitter hesabından yaptığı açıklamada "İstanbul Finans Merkezi hedefleri kapsamında sermaye piyasalarının uluslararası standartlara uyumuna yönelik adımlarımız sürüyor. Euroclear ile yaptığımız iş birliği sayesinde

yabancı yatırımcılar TL, döviz ve altın cinsinden tahvillerimize daha kolay erişebilecek. Hayırlı olsun” değerlendirmesi yaptı.

Euroclear Bank ile Hazine'nin ortak açıklamasında ise Euroclear Bank tarafından sunulan takas ve saklama hizmeti sağlayabilen ülkelerin kazanımlar elde ettiğine dikkat çekildi. Ortak açıklamada lokal borçlanıcıların daha geniş likidite havuzlarına ulaşabildikleri ve bu sayede borçlanma maliyetlerindeki oynaklıkların azalmasını sağlayabildiklerini belirtildi.

Reuters'e konuşan Bluebay'den Timothy Ash, anlaşmayı Türkiye ekonomi yönetiminin aslında yabancı yatırımcıları lokal piyasalarda daha çok görmek istemesinin bir göstergesi olarak gördüğünü ifade etti.

Finansman maliyetinde düşüş sağlayabilir

Öte yandan işbirliğine göre yabancı yatırımcıların yurt içi bankalarda hesabı olmasa bile mevcut Euroclear hesapları, her türlü DİBS'e erişmesi için yeterli olacak. Euroclear saklama özelliği sayesinde Türk tahvillerinin farklı uluslararası piyasalarda teminat kabul edilme kabiliyetinin artması ve yabancı yatırımcılar küresel standartlara uyumlu operasyonel süreçlerle işlemlerinde DİBS yatırımlarını gerçekleştirebilmesi hedefleniyor.

Analistler, yabancı yatırım fonlarının ilgisinde artışın finansman maliyetlerinin düşürülmesine katkı sağladığını da belirtiyor. Uluslararası bağımsız denetim şirketi PwC'nin araştırmaları, son yıllarda Euroclear ile takas ve saklama hizmeti konusunda iş birliği yapan ülkelerin finansman maliyetlerinde düşüş yaşandığını ve 10 yılda gayrisafi yurt içi hasıllarına 3.8 milyar dolar katkı sağladıklarını gösteriyor.

Türkiye bu yıl %3,8 daralıp 2021'de %5 büyüyecek

Dünya Bankası Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu'nda nisanda Türkiye için yüzde 0,5 olarak açıkladığı 2020 büyüme öngörüsünü "yatırım ve ekonomik aktivitedeki durmalar" nedeniyle yüzde 3,8 daralma olarak revize etti. 2021 büyüme tahmini ise bir önceki raporda yüzde 4 olarak öngörölmüşken, haziran raporunda yüzde 5 olarak revize edildi.

Rapor her ne kadar yılın ikinci yarısında ülke ekonomilerinin açılacağı varsayımına dayansa da, Türkiye'deki konut taşıt araçları mobilya vb. ürönlere yönelik tüketimi artırmak için uygulamaya aldığı kredi programından önce hazırlandı. Bu da Türkiye'nin Dünya Bankası'nın tahmininden daha hızlı toparlanabileceği ihtimalini güçlendiriyor.

Küresel ekonominin 2020'de yüzde 5,2 daralacağı tahmini yapılırken, gelişmiş ölkelerdeki ciddi bozulmaya, gelişmekte olan ölkelerde yüzde 2,5 daralmaya karşılık kişi başına düşen milli gelirdeki yüzde 3,6'lık azalmanın yoksulluğu artıracığına işaret edildi.

Riskten kaçış da bölgeyi olumsuz etkiliyor

Türkiye'nin de dahil olduğu Avrupa ve Orta Asya Bölgesine yönelik küresel ve bölgesel tedarik zinciri aksamaları, emtia fiyat çöküşü ve finansal piyasalardaki riskten kaçınma eğiliminin bölgeyi olumsuz etkilediği belirtildi.

Ölke tahvillerinin değeri kaybı, zayıf para birimlerinde borçlanma maliyetinin artışının cari işlemler dengesini bozduğu, merkez bankalarının adımları çerçevesinde, bazı ölkelerin dövizini dengeleyebilmek için rezervlerinde azalmayı göze alarak satış yaptığı vurgulandı. Maliye politikasında ise sağlık sisteminin ayakta tutulması, özel sektör ve finansal piyasalarda çıkan aksaklıkların düzeltilmesine yoğunlaşıldığı belirtildi.

Bölgede yılın ikinci yarısında toparlanma varsayımıyla tahminler yapıldığı belirtilerek, Orta Asya ölkelerine yönelik olarak, ölkelere yurt dışından havale edilen işçi dövizlerindeki azalma, ticaret ve finansal sıkışmalar nedeniyle küresel sorunlara karşı savunmasız olduğu, Rusya, Kazakistan ve Azerbaycan'ın düşük petrol fiyatları nedeniyle ilave sorun yaşadığı belirtildi. Bölgeye ayrıntılı bakıldığında, Orta Avrupa'da yüzde 5; Batı Balkanlarda yüzde 3.2; Güney Kafkasya'da yüzde 3.1; Doğu Avrupa'da yüzde 3.6; ve Orta Asya'da yüzde 1.7 daralma beklendiği kaydedildi.

Doğu Avrupa'da kuraklık görölüyor

Dünya Bankası raporunda, Doğu Avrupa ve Batı Balkanlar'da kendini gösteren kuraklığın bu ölkelerin ekonomilerini etkilediği ve aşağı yönlü ilave risk oluşturduğu kaydedildi.

41 ilin valisi değişti

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın imzasıyla Resmi Gazete'de yayımlanan atama kararlarına göre 41 ilin valisi değişti.

10 Haziran 2020

Resmi Gazete'de yayımlanan atama kararlarına göre, 18 ile yeni vali ataması yapılırken, 23 ilin valisi yer değiştirdi. 17 ilin valisi mülkiye başmüfettişi olarak merkeze alınırken, Muğla Valisi Esengül Civelek ise Cumhurbaşkanı Başdanışmanı olarak atandı.

Atama kararları ile Adıyaman Valisi Aykut Pekmez, Çankırı Valisi Hamdi Bilge Aktaş, Denizli Valisi Hasan Karahan, Diyarbakır Valisi Hasan Basri Güzeloğlu, Eskişehir Valisi Özdemir Çakacak, Giresun Valisi Harun Sarıfakıoğulları, Konya Valisi Cüneyit Orhan Toprak, Kütahya Valisi Ömer Toraman, Manisa Valisi Ahmet Deniz, Mardin Valisi Mustafa Yaman, Sakarya Valisi Ahmet Hamdi Nayir, Samsun Valisi Osman Kaymak, Sinop Valisi Köksal Şakalar, Yozgat Valisi Kadir Çakır, Zonguldak Valisi Erdoğan Bektaş, Aksaray Valisi Ali Mantı ve Karaman Valisi Fahri Meral mülkiye başmüfettişliğine atanarak merkeze alındı.

18 ile yeni vali atandı, 23 ilin valisi yer değiştirdi

Söz konusu atama kararlarına göre, Adana Valisi Mahmut Demirtaş Mardin Valiliğine, Afyonkarahisar Valisi Mustafa Tutulmaz Zonguldak Valiliğine, Ağrı Valisi Süleyman

Elban Adana Valiliğine, Amasya Valisi Osman Varol Ağrı Valiliğine, Antalya Valisi Münir Karaloğlu Diyarbakır Valiliğine, Aydın Valisi Yavuz Selim Köşger İzmir Valiliğine, Balıkesir Valisi Ersin Yazıcı Antalya Valiliğine, Burdur Valisi Hasan Şıldak Balıkesir Valiliğine, Çanakkale Valisi Orhan Tavlı Muğla Valiliğine, Elazığ Valisi Çetin Oktay Kaldırım Sakarya Valiliğine, Erzincan Valisi Ali Arslantaş Burdur Valiliğine, İzmir Valisi Erol Ayyıldız Eskişehir Valiliğine, Kastamonu Valisi Yaşar Karadeniz Manisa Valiliğine, Kocaeli Valisi Hüseyin Aksoy Aydın Valiliğine, Kahramanmaraş Valisi Vahdettin Özkan Konya Valiliğine, Nevşehir Valisi İlhami Aktaş Çanakkale Valiliğine, Ordu Valisi Seddar Yavuz Kocaeli Valiliğine, Siirt Valisi Ali Fuat Atik Denizli Valiliğine, Tunceli Valisi Tuncay Sonel Ordu Valiliğine, Ardahan Valisi Mustafa Masatlı Amasya Valiliğine, Iğdır Valisi Enver Ünlü Giresun Valiliğine, Osmaniye Valisi Ömer Faruk Coşkun Kahramanmaraş Valiliğine, Düzce Valisi Zülkif Dağlı Samsun Valiliğine, Personel Genel Müdürü Gökmen Çiçek Afyonkarahisar Valiliğine, Mülkiye Başmüfettişi Mahmut Çuhadar Adıyaman Valiliğine, Göç İdaresi Genel Müdürü Abdullah Ayaz Çankırı Valiliğine, İller İdaresi Genel Müdürü Ali Çelik Kütahya Valiliğine, Altındağ Kaymakamı Erol Karaömeroğlu Sinop Valiliğine, Mamak Kaymakamı Ziya Polat Yozgat Valiliğine, Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürü Hamza Aydoğdu Aksaray Valiliğine, Teftiş Kurulu Başkanı Mehmet Alpaslan Işık Karaman Valiliğine, Melikgazi Kaymakamı Erkaya Yırık Elazığ Valiliğine, Zeytinburnu Kaymakamı Mehmet Makas Erzincan Valiliğine, Mülkiye Başmüfettişi Avni Çakır Kastamonu Valiliğine, Çatalca Kaymakamı İnci Sezer Becel Nevşehir Valiliğine, Bilgi İşlem Dairesi Başkanı Osman Hacıbektaşoğlu Siirt Valiliğine, Tatvan Kaymakamı Mehmet Ali Özkan Tunceli Valiliğine, Burhaniye Kaymakamı Hüseyin Öner Ardahan Valiliğine, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürü Hüseyin Engin Sarıbrahim Iğdır Valiliğine, Tepebaşı Kaymakamı Erdinç Yılmaz Osmaniye Valiliğine ve Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı Cevdet Atay Düzce Valiliğine atandı.

Merkez teşkilatına yapılan atamalar

İçişleri Bakanlığı merkez teşkilatına yapılan atamalar ile İller İdaresi Genel Müdür Yardımcısı Mehmet Fatih Serdengeçti Personel Genel Müdürlüğüne, Mülkiye Başmüfettişi Turan Ergün Teftiş Kurulu Başkanlığına, Strateji Geliştirme Başkanı Hüseyin Kürşat Kırbıyık İller İdaresi Genel Müdürlüğüne, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanı Savaş Ünlü Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne, İller İdaresi Genel Müdür Yardımcısı Şefik Aygöl Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne, Mülkiye Müfettişi Mehmet Mut Strateji Geliştirme Başkanlığına, Silopi Kaymakamı Sezer Işıktaş Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığına ve Mülkiye Müfettişi Serdar Kartal ise Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığına getirildi.

“Tamamlayıcı Emeklilik Sigortası 2022'de gelecek”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, devlet destekli “Tamamlayıcı Emeklilik Sigortası” sisteminin getirileceğini ve 2022'de devreye gireceğini açıkladı. Tamamlayıcı Emeklilik Sigortası “kıdem tazminatı fonu” kurulması yönündeki tartışmalarda gündeme gelmişti.

09 Haziran 2020

ANKARA (DÜNYA)

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, kabine toplantısının ardından yaptığı açıklamada devlet destekli “Tamamlayıcı Emeklilik Sigortası” sisteminin getirileceğini ve 2022'de devreye gireceğini açıkladı.

Tamamlayıcı Emeklilik Sigortası “kıdem tazminatı fonu” kurulması yönündeki tartışmalarda gündeme gelmişti. Cumhurbaşkanı Erdoğan yaptığı açıklamada, “Tamamlayıcı emeklilik sigortası ile ilave emeklilik desteği alınabilmesini sağlayacağız. Çalışanlarımız emeklilikte daha rahat edecek. Bunun için de devlet elini taşın altına koyacak. Türkiye'nin istihdam kalkanını sürekli hale getirmeye çalışıyoruz. Tamamlayıcı emeklilik sistemini de 2022'de yürürlüğe sokacağız” ifadesini kullandı.

Önlemler Ocak-2019'dan itibaren geçerli olacak, amaç: salgın öncesi istihdam seviyesinin üstüne çıkmak

Cumhurbaşkanı Erdoğan, ayrıntıları Çalışma Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından açıklanacağını duyurduğu yeni istihdam önlemlerinin başlıklarını açıkladı. Önlemlerin güçlü bir istihdama dönüş sağlamasının hedeflendiğini belirten Erdoğan, desteklerin kapsamının 2019 Ocak – Nisan 2020 olarak belirlendiğini böylece, kur dalgalanmaları döneminin de kapsanarak, alınacak önlemlerle istihdamın salgın öncesi seviyelerine ulaşmasını amaçladıklarını kaydetti.

Erdoğan, “Ekonomik İstikrar Kalkanı gibi kapsamlı bir önlemi devreye aldık. Dışarıdan hiç yardım almadan, uluslararası kuruluşların desteğini kabul etmeden ihtiyaç duyulan yardımları yaptık. Konutta en düşük maliyet ve en kolay ödemeleri içeren bir finansman desteğini milletimizin kullanımına sunduk. Otomotiv ve turizmde de finansman imkanları sağladık. Gerek İstikrar Kalkanı, gerek normalleşme dönemi destekleriyle aldığımız önlemler Türkiye'nin ne kadar sağlam olduğunu gösterdi” diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Şimdi bu kazanımları istihdamda gerçekleştireceğimiz sıçrama ile taçlandıracağız” diyerek istihdam paketinin başlıklarını sıraladı. Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından açıklanan başlıklar şöyle;

-Kısa çalışmaya veya ücretsiz izine çıkaran işverenlere normalleşme desteği verilecek.

-İlave istihdama teşvik sağlanacak.

-Özellikle gençlerin yararlanabilmesi için kısmi ya da esnek çalışmada değişiklikler yapılacaktır. İşgücü piyasasının daha verimli olması amaçlanıyor.

-Genç istihdamı için 25 yaş altı istihdamını desteklenecek. Burada gençlerin çalışma içinde becerilerinin de geliştirilmesi amaçlanıyor.

-25 yaş altı ve 50 yaş üstü kişilerin istihdamına destek verilecek.

Gıda fiyatlarına müdahale

Cumhurbaşkanı Erdoğan, vatandaşların temel harcamalarını oluşturan ekonomik alanlarda aşırı fiyatlara izin verilmeyeceğini söyledi. Erdoğan bu kapsamda gıda fiyatları artışını dizginleyecek önlemler alınacağını açıkladı.

Erdoğan kur dalgalanmalarının mal fiyatlarına etkisinin de önlenmesine yönelik çalışmaların sürdüğünü belirterek, enflasyonun kademeli olarak 2020'de yüzde 8,5, 2021'de yüzde 6 ve 2022'de yüzde 5'in altına indirileceğini belirtti.

‘Ekonomiyi en iyi vatandaş özetler’

Demokrasi ve Atılım Partisi (DEVA) Genel Başkanı Ali Babacan, “Türkiye’nin genel tablosu sıkıntılı ama sanki bu sıkıntılar koronavirüs ile ilişkilendiriliyor. Bu salgın öncesi de ekonomimizde sıkıntılar vardı” dedi.

Ekonomiyi anlamak için en iyi yolun vatandaşa sormak olduğunu söyleyen Ali Babacan, “Ekonomiyi en iyi vatandaş özetler. Yoksa ne resmi istatistiklerden ne resmi rakamlardan bunu anlayamazsınız. Hele hele bugünlerde Türkiye’nin bu şartlarında hiç mümkün değil” diye konuştu.

Fox TV’de İsmail Küçükkaya’nın sorularını yanıtlayan Babacan, bir yandan da koronavirüsün ekonomiye etkilerini değerlendirdi. Salgın öncesinde tarihinde ilk kez genç işsizliğin yüzde 27’ye ulaştığını kaydeden Babacan, şunları söyledi: “Pandemi öncesinde Merkez Bankası’nın rezervleri erimişti. Yıllardır biriktirilen yedek akçe bir günde harcanıp bitirilmişti. Bankalarımız sıkıntılıydı. Bütçeler daralmıştı. Türkiye’nin kredi notu arka arkaya defalarca düşürülmüştü. Merkez Bankası gibi ekonominin önemli kurumlarına güven kalmamıştı. Türkiye’nin itibar ve güven sorunu yaşadığı bir dönemde bu salgın başladı. Dolayısıyla bunun ekonomi üzerine etkileri kaçınılmaz.”

"Rakamlar gerçeği yansıtmıyor"

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın TRT’de canlı yayında yaptığı ekonomiyle ilgili açıklamalara değinen Babacan, Türkiye’nin büyüme oranı ile ilgili rakamların gerçeği yansıtmadığını ifade etti. “Vatandaşın ekonomik tablosuyla iktidarınki çok farklı” diyen Babacan, “Biz vatandaşla irtibat halindeyiz vatandaşın hissettikleri ile iktidarın söyledikleri birbirine uymuyor maalesef” dedi.

İtibar sorunu var

Türkiye’nin dünya mekanizmaları içindeki yerini alması gerektiğini ifade eden Babacan şunları kaydetti: “Gidip birilerinden swap anlaşması istemek, birilerinden döviz talep etmek değil, Türkiye oyun korucu pozisyonunda olmalı. İtibar ve güven olmadığı için oturup kimseyle konuşacak durumu yok.”

Ali Ekber YILDIRIM

10 Haziran 2020

Çin'e süt ürünleri ihracatı

Süt sektörü Çin'e ihracat izni almanın sevincini yaşıyor. Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılından bu yana sürdürdüğü çalışmalar sonucunda Çin ile anlaşmaya varıldı.

Çin Halk Cumhuriyeti Gümrükler Genel İdaresi, Türkiye'den 54 işletmenin bu ülkeye süt ürünleri ihraç edebileceğini duyurdu.

Daha önce de yazdığımız gibi, Türkiye'nin üretim potansiyeli ve sanayi altyapısı Çin'e süt ürünleri ihracatı için yeterli. Ancak, ihracat izni almak kadar ihracatı gerçekleştirmek, pazarda kalıcı olmak, rekabet edebilmek çok önemli. İhracat izni alındıktan sonra Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda Kontrol Genel Müdürlüğü'nün ihracat izni alan şirketlerin yöneticileri ve sektör temsilcileri ile bir toplantı yaptı. Toplantıda da ifade edildiğ gibi ihracat izni verilen ürünler peyniraltı suyu tozu, peynir, süttozu, krema ve tereyağı.

İzin alınan ürünlerde Türkiye'nin dış ticaretine bakıldığında tereyağı dışındaki ürünlerde Türkiye'nin ihracatı ithalatından fazla.

İhracat izni alınan ürünlerde dış ticaret

Et ve Süt Kurumu'nun aylık olarak yayınladığı Süt Piyasa Bülteni'nin Nisan 2020 sayısındaki Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, peyniraltı suyu ithalatı 2019'da sadece 20 ton, ihracat ise 57 bin 581 ton. Geçen yıl ilk 3 ayda 9 ton olan ithalat bu yıl aynı dönemde 271 ton olarak gerçekleşti. İhracat ise 3 aylık dönemde geçen yılın aynı dönemine göre 13 bin 748 tondan 13 bin 353 tona geriledi.

Türkiye'nin süt tozu ithalatı, 2019'da 69 ton, ihracatı 40 bin 707 ton oldu. Geçen yıl ilk 3 ayda süt tozu ithalatı sadece 15 ton olurken bu yılın ilk 3 ayında 1590 tona yükseldi. Aynı dönemde ihracat yüzde 77.8 azalarak 13 bin 968 tondan 4 bin 686 tona geriledi. Ciddi bir düşüş var ihracatta. Tereyağı ithalatı 2019 yılında 9 bin 822 ton, ihracat ise aynı dönemde 528 ton oldu. Geçen yılın ilk 3 ayında tereyağı ithalatı

1319 ton olurken, bu yıl ilk 3 ayda 2 bin 268 ton ithalat yapıldı. İhracat ise aynı dönemde 162 tondan 377 tona çıktı.

Peynir dış ticaretine bakıldığında 2019'da 6 bin 919 ton ithalata karşılık 50 bin 190 ton ihracat yapıldı. 2019'da ilk 3 aylık dönemde ithalat 1107 ton olurken, 2020'de 3 ayda 1774 ton peynir ithal edildi. İhracat aynı dönemde 12 bin 805 tondan 14 bin 470 tona yükseldi.

En büyük ithalatçı ülke

Ulusal Süt Konseyi'nin yayınladığı 2019 Süt Raporu'na göre, Çin'in içme sütü üretimi 29 milyon tonun üzerinde. Tereyağı üretimi 97 bin ton, peynir üretimi 245 bin ton, yağsız süttozu üretimi 15 bin ton, yağlı süttozu üretimi 1.3 milyon ton. Dış ticaret verilerine bakıldığında süt ve süt ürünlerinde Çin 'in ihracatı yok denecek kadar az. İthalatı ise oldukça yüksek.

Çin'in çiğ ve paketli süt ihracatı 25 bin ton. Buna karşılık ithalatı 729 bin ton. Tereyağı ihracatı 2.4 bin ton, ithalatı 86 bin ton. Süttozu ihracatı yaklaşık 2 bin ton, ithalatı 1 milyon tonun üzerinde. Konsantre süt ihracatı 3 bin ton, ithalatı 35 bin ton. Türkiye'nin ihracat izni aldığı peynir altı suyu tozu ithalatı 2018'de 557 bin, 2019'da 454 bin ton. Peynir ithalatı 115 bin ton. Yoğurt ithalatı 34 bin ton. Krema ithalatı 161 bin ton.

Rakipler; Yeni Zelanda Avustralya ve Avrupa

Çin'in süt ürünleri ithalat verilerine bakıldığında, Türkiye pazardan pay alabilir. Ancak öncelikle içerde çok iyi organize olması ve devlet tarafından özellikle lojistik konusunda desteklenmesi gerekiyor. En büyük rakipler Yeni Zelanda, Avustralya ve Avrupa Birliği ülkeleri. Çin, süt ve süt ürünleri ithalatının çok büyük bölümünü Yeni Zelanda'dan yapıyor. 2016 yılında hayvancılık sektörünü yerinde incelediğim Yeni Zelanda, süt hayvancılığında dünyanın en gelişmiş ülkelerinden birisi. Dünya süt ve süt ürünleri ihracatının yaklaşık yüzde 27'sin gerçekleştiriyor. Yeni Zelanda, Çin pazarına hakim. Mera hayvancılığına dayalı, üretim maliyeti düşük ve Fontera gibi dünya devi bir kooperatife sahip olan Yeni Zelanda ile rekabet etmek kolay değil.

Çin'in süt ürünleri ithalatı yaptığı bir başka ülke Amerika Birleşik Devletleri'ydi. Ancak iki ülke arasında yaşanan ticaret savaşı sonrası Amerika'dan süt ürünleri alımı azaldı. Amerika'dan almadığı ürünleri başka pazarlardan alıyor. Bu da Türkiye için bir avantaj olabilir.

NASIL BİR YOL İZLENMELİ?

SETBİR Başkanı Tarık Tezel, Çin süt ürünleri pazarı için hem Çinli tüketicilerin

damak tadına uygun hem de dünyaya özgü tatlarla sahip ürünler üretmek gerektiğini söylüyor. Tezel'e göre, Türkiye süt ürünleri sektörü sahip olduğu teknoloji, bilgi birikimi ve üretim kapasitesi ile Çin'e ihracata hazır. Ancak şimdi süratle ülkedeki kayıtdışı üretime giden sütü bu talebin gereklerine uygun kalite ve arz yöntemleri ile sağlıklı koşullarda üretim yapan işletmelere kanalize etmek gerekiyor. Diğer yandan Çin'e ihracat yolunda, lojistik koşullar, lojistik kaynaklı raf ömrü sorunu, Yeni Zelanda ve Avustralya'nın coğrafi şansları ve hali hazır pazardaki hakimiyetleri, serbest ticaret anlaşmalarından kaynaklanan rekabet avantajları gibi zorlukların aşılması gerekiyor. Özetle, Çin'e süt ürünleri ihracatı için izin almak kolay olmadı. İhracat da kolay olmayacak. Çok çalışmak gerekiyor.

TÜKETİCİ EĞİLİMLERİ

Çin ile varılan anlaşma sonrasında Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği (SETBİR), Ticaret Bakanlığı'nın Çin'deki temsilcileri ile çevrimiçi toplantıda bir araya geldi. Çin piyasasını yakından izleyen Türk diplomatların verdiği bilgileri şöyle özetleyebiliriz.

- 2022 yılına kadar Çin, dünyanın en büyük süt ürünleri pazarı olacak.
- Potansiyel Çinli ithalatçıların Türkiye'ye bakışı olumlu.
- Çin, tüketim alışkanlıkları farklı ve lojistik açıdan Türkiye'ye uzak
- Değişik ürünler tüketme eğiliminde olan 300-400 milyonluk bir orta sınıf var.
- Peynir, lüks tüketim ürünü gibi, bu nedenle tüketimi az ama hızlı bir gelişme var.
- En çok tüketilen ürün şekerli yoğurt.
- Labne ve süt tozu için Türkiye'nin şansı var
- Sağlıklı yaşam konseptindeki süt ürünlerinin pazardaki şansı yüksek.
- 2012-2013 yılında nüfusun yüzde 15'i günde bir kez süt tüketirken bu oran şimdi yüzde 40'larda.

Alaattin AKTAŞ

Hazine niye bu kadar borçlanıyor?

Hazine Mayıs ayında tam 76 milyar liralık iç borçlanmaya gitti. Bu bir rekor. Beş aydaki borçlanma da 230 milyar lirayı buldu.

Bu borçlanma büyüklüğü karşısında ekonomi çevreleri ikiye bölündü:

✓ **Hazine düşük faizle borçlanarak iyi yapmış ve kasasını güçlendirmiştir.**

✓ **Hazine böylesine yüklü borçlanmaya gittiğine göre yakın dönemde yaşanacağından endişe edilen bir olumsuzluğa karşı hazırlık yapmaktadır.**

Hazine iç borçlanmada rekor üstüne rekor kırıyor. Nisandaki 60.9 milyar lira, aylık bazda bir rekordu. Şimdi o rekor da geride kaldı. Hazine Mayıs ayında tam 75.6 milyar liralık iç borçlanmaya gitti.

Hazine Mayıs ayında 13.4 milyar anapara, 6.5 milyar da faiz olmak üzere 19.9 milyar lira iç borç ödemesi gerçekleştirdi. Bu ödemeye karşılık şimdiye kadar görülmedik düzeyde borç alındı. Mayıs ayındaki borçlanma biraz önce de belirttik, tam 75.6 milyar lira oldu.

Böylece Mayıs ayındaki iç borç çevirme oranı, yani 100 liralık borç ödemesi için ne miktarda borç alındığını gösteren oran yüzde 380 düzeyine çıktı.

Mayıs ayındaki 75.6 milyar liralık borçlanma ve 19.9 milyar liralık ödemenin tümü TL cinsinden değil. Bu tutarlara döviz ve altın cinsi ihraçlar ile altına dayalı kira sertifikası da dahil. İşte hesaplama yalnızca TL cinsinden yapıldığında iç borç çevirme oranı yüzde 399.7'ye tırmanıyor.

Nisan ve ardından Mayısta rekor düzeyde borçlanmaya gidilmesiyle yılın ilk beş ayındaki borçlanma 230 milyar lirayı buldu. Bu dönemdeki anapara ve faiz ödemesi 116 milyar lira oldu, iç borç çevirme oranı da yüzde 198'e ulaştı.

İlk beş aydaki 230 milyar liralık borçlanma, şimdiye kadarki yıllık borçlanmaları bile aştı. Daha önce yıllık bazda en yüksek borçlanma 211 milyarla 2019 ve 159 milyarla 2010 yılında gerçekleşmişti.

İyi mi yapıyor, kötü mü?

Ekonomi çevreleri Hazine'nin yüksek tutarlı bu borçlanması karşısında farklı görüşler dile getiriyor; bu düzeyde borçlanmanın iyi mi, kötü mü olduğunu sorguluyor.

Görüşler sanki taban tabana zıt...

Bir taraf Hazine'nin doğru yaptığını dile getiriyor. Diğer taraf ise böylesine bir borçlanmanın ya çaresizlik anlamına geldiği ya da gelecekte yaşanmasından kaygı duyulan bazı olumsuzluklara karşı hazırlık amacı taşıdığı görüşünde.

Hazine'nin iç borçlanmasında rekor (Milyar TL)

	İç borç servisi			Borçlanma	Borç çevirme oranı (%) (B/A)
	A	Anapara	Faiz		
2003	130,3	85,2	45,0	119,7	91,9
2004	167,9	119,8	48,1	148,4	88,4
2005	167,4	128,2	39,2	149,6	89,4
2006	145,4	107,2	38,2	111,0	76,3
2007	136,8	96,4	40,4	108,8	79,5
2008	129,6	86,0	43,6	96,3	74,3
2009	134,2	88,1	46,2	138,9	103,5
2010	178,1	136,2	41,9	159,0	89,3
2011	132,1	97,1	35,1	111,6	84,5
2012	124,7	84,0	40,7	101,5	81,4
2013	167,1	128,1	39,1	141,2	84,5
2014	157,0	117,8	39,3	127,9	81,5
2015	107,1	67,4	39,8	90,4	84,4
2016	100,6	63,2	37,4	91,1	90,6
2017	100,6	60,3	40,2	126,3	125,6
2018	123,4	73,2	50,2	121,1	98,1
2019	159,3	86,4	72,9	211,0	132,4
2020					
Ocak	23,7	17,3	6,4	22,9	96,6
Şubat	25,5	15,9	9,6	34,4	134,9
Mart	26,3	19,2	7,1	36,1	137,4
Nisan	20,6	6,9	13,7	60,9	295,0
Mayıs	19,9	13,4	6,5	75,6	380,3
Beş aylık					
2019	66,6	32,8	33,8	83,8	125,8
2020	116,1	72,8	43,2	230,0	198,1

Borçlanıyor, çünkü... -1-

Dedik ya, ekonomi çevreleri rekor düzeydeki bu borçlanma konusunda ikiye ayrılmış durumda. Hazine'nin son iki ayda 136.5 milyarı, beş ay toplamında ise 230 milyarı bulan borçlanmasının haklı nedenleri olduğunu ve bu borçlanmanın çok makul koşullarda gerçekleştirildiğini savunan bu kesim özetle şu görüşleri dile getiriyor:

“Bir pandemi sürecinden geçiliyor. Böyle bir dönemde Hazine’nin elinin güçlü olması gerekir. Hazine’nin kasası neredeyse 160 milyar liralık bir büyüklüğe erişti. Üstelik bu büyüklük zorlanılarak, yüksek faizlerle borç alınarak oluşturulmadı. Hazine’nin Mayıs ayında yüzde 8 dolayında faizle borçlandığı görülüyor. Bileşik faiz, Merkez Bankası politika faizinden bile düşük.

Hazine rahat ve düşük faizle borçlandı, çünkü bankaların aktif rasyosunu tutturmak için kağıt alması gerekiyordu.

Hazine’nin döviz cinsinden borçlanmasına gelince... Bir kere bu yeni bir uygulama değil. Ayrıca Hazine döviz cinsinden borçlanmayı yurtdışından olabilecek borçlanmaya göre daha düşük faizle yaptı. Altı aylık dönem için dolar cinsi borçlanmada yüzde 1.75, euro için yüzde 1.25 kupon ödemesi söz konusu. Şu dönemde yurtdışından borçlanmada yıllık bazda yaklaşık bir puan daha fazla faiz ödenmesi gerekirdi.”

Borçlanıyor, çünkü... -2-

Hazine’nin son aylarda böylesine yüklü miktarda borçlanmasına başka pencereden bakanlar da var:

“Zaman zaman yüklü borçlanmalara gidilmesi anlaşılır bir durumdur ama bazı konuları gözden kaçırmamak gerekir. Şu dönemde ilk akla gelen Hazine’nin herhangi bir hazırlık için mi böylesine borçlanmaya gittiğidir.

Hazine niye güçlü bir kasaya sahip olmak istemektedir? Siyaseten bir gelişme yaşanması olasılığı mı vardır; yoksa koronada ikinci bir dalgadan ve bunun yaratacağı ekonomik yıkımdan mı endişe edilmekte ve buna karşı önlem alınmaktadır?

Ayrıca Hazine bu faiz düzeyini adeta kaçırılmaması gereken bir oran olarak görüyorsa bir anlamda gelecek için daha yüksek faiz beklentisi içinde demektir. Bu da doğal olarak enflasyonun yükseleceği beklentisi içinde olduğu anlamını taşır.

Hazine’nin borçlanması, ağırlıkla bankaların borç vermesi anlamına geldiğine göre, bankaların kaynaklarını buraya tahsis etmesinin altında ne yattığına da bakmak gerekir. Adeta kredi vermeye zorlanan bankacılık kesimi belli ki bundan kaçınmaktadır.”

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Çavuşoğlu ile çok özel Libya değerlendirmeleri

10 Haziran 2020

Sıcak bir gündem olduğu için Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ile konuşmaya hemen Libya'daki gelişmeleri sorarak başladım. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Trump'la görüşmesinden sonra Türkiye ile ABD arasında Libya konusunda yeni bir sürecin başlayabileceğini açıklamıştı. Dışişleri Bakanı'na kimlerin görevlendirildiğini ve nasıl bir sürecin işleyeceğini sordum.

Çavuşoğlu, "Bu konuda da iki başkan bizleri görevlendirdiler. 'Dışişleri bakanları, savunma bakanları ve istihbarat başkanları, güvenlik danışmanı birlikte bir çalışma yapsınlar, sonra biz bunu değerlendirelim' dediler. Biz de önümüzdeki süreçte kendi muhataplarımızla, Libya'da barış, istikrar ve huzur için ne yapabiliriz, hangi adımlar atabiliriz, bunları konuşacağız" diye anlattı.

Bakan Çavuşoğlu'nun açıklamalarından Amerikalı muhataplarıyla uzun olmayan bir süreç içerisinde bir araya gelecekleri sonucunu çıkardım.

Görüşmede Trump ile Erdoğan arasında Libya konusunda eskilerden farklı olarak bir ilerleme sağlandığı anlaşılıyor. Çavuşoğlu bunu "Amerika'nın bizim Libya'yla ilgili yaptığımız faaliyetlerimiz hakkında olumlu açıklamaları da oldu ama çok görünür olmadı. NATO Genel Sekreteri Stoltenberg'in olumlu açıklamaları oldu. Sayın Cumhurbaşkanımız kendisiyle telefon görüşmesi yaptı ve bu görüşmede de Stoltenberg, NATO'nun pozisyonunu açık bir şekilde söyledi. Başkan Trump'la telefon görüşmesinde bu gündeme geldi. Libya'nın istikrarı, sınır bütünlüğü, barışı, huzuru, ateşkesin sağlanması ve siyasi çözüm için buradaki çabaları koordine etmek lazım denildi" diye izah etti.

KAHİRE'DEKİ ATESKEŞ ÇAĞRISI ÖLÜ DOĞDU

Libya'da Türkiye'nin desteklediği Serrac'ın başında bulunduğu Ulusal Mutabakat Hükümeti askeri alanda başarılar sağlarken, ilginç bir gelişme yaşandı. Hafter, Kahire'de darbeci Sisi ile birlikte ateşkes çağrısı yaptı. Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu'na Türkiye'nin bu çağrı karşısındaki tavrını sordum.

"Kahire'deki ateşkes çağrısı ölü doğmuştur" dedi. Türkiye şimdiye kadarki ateşkes çabalarını desteklediği için sözlerini biraz açmasını istedim.

Hafter'in Moskova'da ve Berlin'de ateşkes anlaşmalarına imza atmaktan kaçındığını anlattı.

"Tam tersine saldırganlığını arttıran, bu kadar çabaya rağmen ateşkes yanaşmayan Hafter'e ne oldu da Mısır'a gittiler, oradan ortak bir ateşkes açıklaması yaptılar?" diye sordu. Ben de soruya soruyla karşılık verdim. "Sizce neden" dedim. Perde arkasında yaşananları da çok iyi bildiği için Çavuşoğlu şu karşılığı verdi: "Son zamanlarda Ulusal Mutabakat Hükümeti'nin sahada elde ettiği zaferlerden sonra, Hafter sahada kaybetmeye başlayınca 'Ateşkes ilan edilsin' diyorlar. Bu inandırıcı da değildir, samimi de değildir. Kahire'deki ateşkes çabası ölü doğmuştur. Bir ateşkes imzalanacaksa herkesin bir araya geldiği, Moskova gibi, Berlin gibi platformlarda hep birlikte yapılmalıydı. İki tarafın da kabul ettiği ateşkes kalıcı olur. Ama Hafter hiçbir zaman buna yaklaşmadı. Kahire'de Ulusal Mutabakat Hükümeti yok, diğer ülkeler yok. Hafter'i kurtarmaya yönelik ateşkes çağrısı bize samimi ve inandırıcı gelmiyor."

ATEŞKESİN ADRESİ

Türkiye sadece reddetmiyor. Aynı zamanda kalıcı ateşkesin adresini gösteriyor. Mevlüt Çavuşoğlu, "Birleşmiş Milletler çatısı altında herkesin bir araya geldiği bir platformda üzerinde mutabakat sağlanırsa o ateşkesin inandırıcılığı olur, kalıcılığı olur" dedi.

RUSYA'YLA GÖRÜŞME YAPILACAK MI?

RUsya, başından beri bulunduğu Libya'daki gücünü arttırmaya başladı. Cumhurbaşkanı Erdoğan da bunu ifade etti. Çavuşoğlu'na Rusya'yla görüşülüp görüşülmeyeceğini sordum. "Rusya'yla geçmişte ateşkes için çalıştık. İstanbul'daki açıklamayı hatırlıyorsunuz. Moskova'yı hatırlıyorsunuz. Daha sonraki süreçte telefon görüşmelerinde Sayın Cumhurbaşkanımızla Putin bu konuyu ele aldı. Ben pazartesi günü Lavrov'la görüştüm. Libya konusunda siyasi istişareler yapma konusunda mutabık kaldık. Açık bir şekilde Kahire açıklamasını doğru bulmadığımızı, gerçekçi olmadığını, samimi olmadığını, bu yüzden de desteklemeyeceğimizi kendilerine söyledik. Önümüzdeki günlerde yine Ruslarla Libya konusunda görüşmelerimiz olacak" dedi.

RUS SAVAŞ UÇAKLARI

Rusya, savaş uçaklarını Libya'ya göndererek önemli bir güç aktarımı yapıyor. Çavuşoğlu bunu en iyi takip eden birkaç isimden biri. "Rusya'nın Suriye'den uçakları kalkıyor, bir kısmı dönmüyor. Bunu NATO da tespit etti, biz de. Herkes, tüm dünya biliyor. Biz Ruslarla bunları konuştuk, konuşuyoruz. Rusya

dahil herkesle de bundan sonra gerginliğin artmaması için görüşmeye hazırız. Görüşmeye devam ederiz” dedi.

HAFTER’İN YERİ

Libya konusu bir siyasi çözüme evrilirse Hafter’in konumu ne olacak? Çavuşoğlu’na sordum.

“Geçmişte Hafter’in bir rolü olduğunu herkes kabul ediyordu. Fakat artık Hafter bu şansını kaybetti. Ateşkese uymadı. Siyasi anlaşmayı tanımadığını ilan ederek ülkenin yönetimine el koyduğunu söyledi. Hafter, korsan bir darbeci durumuna düştü. Tabii ki Libyalılar karar verir ama böyle bir kişinin Libya yönetiminde bir rolünün olmaması gerekiyor. Çünkü darbecilerin burada yer almaması gerekiyor. Hafter o fırsatı kaçırdı” karşılığını verdi.

AYASOFYA’DA DIŞARIDAN BASKI BİZİ ETKİLEMEZ

Ayasofya konusu gündeme geldiğinde hep bir dış baskıdan söz edilir.

Çavuşoğlu’na bunu sordum. “Dışarıdan baskı bizi etkilemez” diye yanıt verdi.

Çavuşoğlu, Ayasofya konusunda Türkiye’ye dil uzatan Yunanistan’ı sert bir dille uyarmıştı. Onu hatırlattım. İnanç özgürlüğü açısından Yunanistan’ın sicilinin bozuk olduğunu söyledi. “Yunanistan bu konuları gündeme getirecek en son ülke” diye konuştu. Sözlerini, “Türkiye inanç özgürlüğü bakımından dünyada örnektir.

Türkiye’de farklı inançların, mezheplerin ibadet yerleri mevcuttur. Sinagoglar, kiliseler var. Ermenilerin hem Katolik hem Ortodoks, Proteston, yine Rum Ortodoks kiliseleri var. Rusların var, Süryanilerin var. Bulgarların var. En son Süryanilerin İstanbul’da kilisesi yoktu. Biz Süryanilerin kilise sorunun çözülmesi için Vatikan’da takip edip, biz çözdük ve inşaatını biz yapıyoruz. Ayasofya üzerinden Türkiye’de din özgürlüğünü sorgulamaya kimse kalkmasın, tam tersine Türkiye’yi bu konuda örnek alsın” diye sürdürdü. Ayasofya konusunda ise şöyle konuştu,

“Cumhurbaşkanımız çerçeveyi çizdi. Ayasofya konusuna milletimiz karar verir. Bir derneğimiz Danıştay’a başvurdu. 2 Temmuz’da buradan çıkacak karar bekleniyor” diye konuştu.

Kazananlar - kaybedenler

Esfender KORKMAZ

10 Haziran 2020

2020 Mayıs ayı için, TÜİK finansal yatırım araçlarının TÜFE 'ye göre aylık ve yıllık reel getiri oranlarını açıkladı. Reel getiri aynı zamanda enflasyonun etkisi giderildikten sonra tasarruf sahibinin satın alma gücündeki değişmeyi gösteriyor.

Mayıs ayı içinde aylık bazda yalnızca mevduat faizinin reel getirisi eksi 0,76 oldu. Diğer finansal yatırım araçlarının hepsinin reel getirisi pozitif oldu.

Yıllık olarak en yüksek reel getiriye altın sağladı. Altının yıllık nominal getiri oranı yüzde 45,84 ve Reel getiri oranı ise yüzde 38.17 oldu.

İkinci sırada devlet iç borçlanma senetleri geliyor. Ancak devlet iç borçlanma senetlerinin alış-satışı sırasında kar-zarar olduğu için kesin reel getiriye hesaplamak zordur.

Mevduat faizi her yıl eksi yazarken , geçen sene faizlerin yüksek olması nedeniyle bu mayısta yıllık reel getirisi yüzde 7.99 oldu.

Özet olarak ; 2016 mayıs ayında Finansal yatırım araçlarına 100 lira yatırım yapanların 2020 Mayısında ;

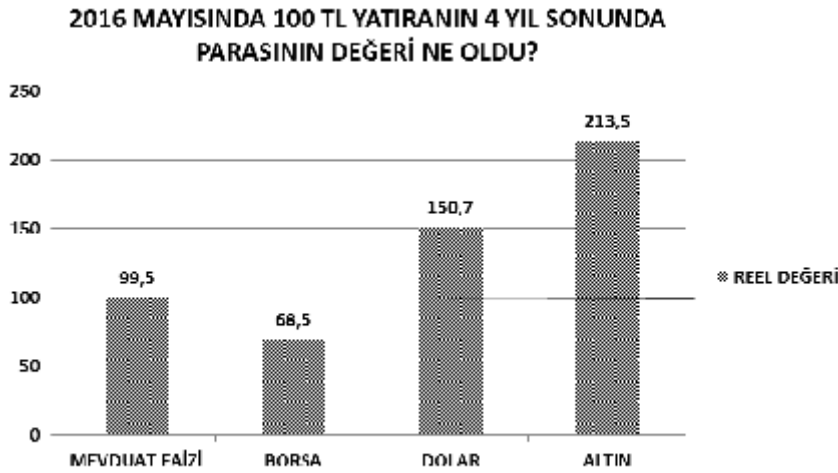
- Mevduat 100 lirayı reel olarak muhafaza edemedi ... Mevduat sahiplerinin 100 lirası reel olarak 99.5 lira oldu.

- En fazla kaybeden Borsa oldu. Borsaya yatırım yapanların 100 lirası 4 yılın sonunda reel olarak 68.5 liraya geriledi. Ancak borsada fonlar ve araçlar açısından durum değişiktir. Zira borsa da eğilimleri iyi tahmin eden fonlar, açığa satış yaparak borsa değeri düşecek olan hisse senetlerinden de kar elde edebiliyor.

- Dolara yatırım yapanları 100 lira sireel olarak 150 lira oldu.

- Bu dört yılda en yüksek reel getiriye Altın sağladı. Altına 100 lira yatıranların parası dört yıl sonra reel olarak 213,5 liraya çıktı.

(Aşağıdaki tablo)

Kaynak : TÜİK verilerinden hesaplanmıştır.

Mevduatta reel faizin ortaya çıkmasının nedeni kur şoku nedeniyle faizlerin de arttığı dönemin etkilerini taşıyor olmasıdır. Bu gün mevduata verilen brüt faiz yüzde 9 dolayındadır. Enflasyon oranı ise yüzde 12 dolayındadır. Bu sene enflasyonun yüzde 9 'un altına düşmesi zor görünüyor. Bu demektir ki Önümüzdeki aylarda mevduatta eksi reel faizler ortaya çıkacaktır.

Altın Fiyatları neden artıyor ?

2009 krizi nedeniyle FED piyasaya dolar verdi. Parasal genişleme de krizin etkilerin tamamıyla ortadan kaldırmadı. Dolara güven düştü.

Şimdi de pandemi krizi nedeniyle , FED faizleri düşürdü ve parasal genişlemeye gitti. Dünyada dolara olan güven azaldıkça , daha güvenli görülen altına talep artıyor.

Öte yandan ; Merkez Bankaları da riski dağıtmak için , dolar ve Euro yanında altın rezervlerini artırmaya başladı. Türkiye de altın rezervini artırdı. Altına olan talep arttı.

Altındaki agresif artış devam eder mi ? Net değil ... Yakın dönemde altın üreten ülkelerin bir kararı olursa yada bir manüplasyon olursa bu durumlar fiyatlarda da etkili olur. Uzun dönemde dünya daha güvenilir bir para sistemine geçerse altın fiyatları agresif düşer.

Dolara gelince , Merkez Bankasının TÜFE bazlı reel kur endeksine göre Mayıs ayında reel kur endeksi 68.6 oldu. Yani TL yüzde 31,4 oranında daha düşük değerdedir. Daha da düşmesi , ekonomik ve siyasi sorunların artmasıyla ancak mümkün olur. TL 'nin bu kadar düşük değerde olması , dolarda yeni şokları engelliyor.

İbrahim Kahveci

Yarın ne olacak?

Stok veri ile akım veri farkına dayalı analiz oldukça zordur. Mesela Merkez Bankası mevduata uygulanan faiz oranlarını hem stok veri hem de akım veri olarak açıklıyor.

Nisan ayı itibari ile TL mevduatlarının stok veri oranı yüzde 9,22 düzeyindeydi. Akım veride ise mevduat faiz oranı yüzde 9,19 oranındaydı.

Stok veri, o anki tüm TL mevduatlarının ağırlıklı ortalama faizini veriyor. Akım veri ise o ay bankalara yatırılan TL mevduatlarının ağırlıklı ortalama faizini ifade ediyor. Yani stok veride önceki aylarda daha yüksek faizde yatırılmış TL mevduatları da dikkate alınıyor.

Ülkemizde ekonominin stok verilerine bakınca, 1980 dahil en ağır sorunlu dönemin yaşandığı görülüyor.

Ekonomi biliminin ilk şartı -gelir-, yani -iş- olarak ifade edilir. Gelir yoksa gerisi teferruattır.

O zaman soralım: Gelir var mı?

15+ yaş üstü işsizlik oranı 1980 dahil en zor dönemlerde yüzde 5,1-5,2'lere çıkmış. 2008-09 küresel büyük krizde bu oran ilk kez yüzde 6,0'yı görmüş; ama bu oran bir küresel krizde yaşanıyor.

Kendi krizlerimizde hiç 5,2'nin üzerine çıkmamış. Oysa şimdi (2019) bu oran yüzde 7,3 gibi muazzam bir işsizliğe işaret ediyor.

Önceki yıllarda 15+ yaş üstü işsizlik oranı yüzde 5,1'e geldiğinde seçmen iktidarları hep değiştirmiş ve arayışa girmiştir. Şimdi ise bu arayışı göremiyoruz. Yani işsizlik ve tencere seçmeni yeterince realist davranışa itmiyor.

Ama bu yazımızda asıl meselemiz akım veri olacak.

Bugün yaşanan ekonomik sıkıntılar 80 sonrasının en ağır verilerini ifade ediyor ama yarın ne olacak?

1979-1987 arasında FED Başkanı olan Paul Vocker, yüzde 20'lerin üzerinde seyreden ABD enflasyonunu durdurmak için çok sert faiz artırımına gitmişti. Yaklaşık 2 yıllık bir ekonomik bunalıma neden olan bu sert faiz artımı ile istikrara kavuşan ABD ekonomisi, sonrasında uzun yıllar hızlı büyüme trendini yakalamış oldu.

Yüksek enflasyonu sonlandırmak için ekonomiyi soğutan ve durgunluğa yol açan bu kararı acaba hangi siyasetçi alabilirdi?

Bugün yaşanan kısa süreli durgunluğun, sonradan uzun süreli büyümeyi destekleyeceğini kim hesap edebilirdi?

1991 seçimlerindeki vaatleri görünce **eski Maliye Bakanı Adnan Kahveci “Eyvah ülke en az 10 yıl kaybetti” demişti.**

Bugünün kısa refahı uğruna geleceği kaybetmeyi hangi siyasetçi elinin tersi ile iter?

İşte bu sorunun cevabı aslında AK Partinin başarılı bulunan ilk dönemlerinde görülmüştür. Seçimler uğruna ekonomi politikasından tavizler vermeyen kadrolar bugün zaten dışlanmış durumda.

Bugün stok durumda 80 sonrasında en ağır ekonomik dönemini yaşıyoruz. Ama asıl mesele şu: **Yarına baktığımızda ufkumuzda çok ama çok daha ağır sorunlar yaşayacağımızdır.**

Ülkede sorun sadece ekonomik karanlık değildir. **Bugün bir devletin temel direkleri nedir diye sorulacak olursa: Kurumlar ve Kurallardır deriz.**

Kurumların kapsayıcılığı, yani kurumların her vatandaşa eşit yaklaşp sorunlarını kapsamaları gerekir. Sadece sosyal medya üzerinden yürütülen soruşturmalara bakınca, kapsayıcılığın kapaticılık (tutuklama) gibi bir sürece ilerlediğini görebiliyoruz.

Liyakat ile yönetilmemenin getireceği sorunları her dönem artan sorunlar ile yaşamaya devam edeceğiz.

Ama bütün bunlar asıl karşımıza zaman ilerledikçe çıkacak.

Saman alevi gibi yanıp sönen ara parlak dönemlerin haricinde kalıcı bir karamsarlık ve kötüye gidişin kesin adres olduğunu hepimiz biliyoruz. Bunun aksi yönünde şu an bir tane bile emare yok.

Ülkemiz şimdilerde dışa kapanmayı tercih ediyor. Dışa kapanmanın anlamı daha yoksul bir ülke demektir. Sadece bu tercih bile bize gelecek hakkında neden olumsuz olmamız gerektiğini gösteriyor.

Elbette dışa kapanmayı milli ve dini söylemle süsleyebilir ve kırsala bunu çok rahat satabiliriz. Ama sonucunun ne olacağını bizler söylemek durumundayız.

Yönetimin liyakatsizleşmesinin sonucunun verimsizlik ve fakirlik olduğunu tüm dünya sayısız örnekle yaşamıştır. Farklı sonuç beklemek sadece hayalden öteye geçmez.

Burada kilit soru şu olsa gerekir: Toplum geleceği görebiliyor ve kurtarabiliyor mu?

İşte burada iki örnek verelim: 1991 seçimlerinde erken emekliliğe kapılan toplumun 2002 seçimlerinde de yarım ekmek arası helvaya yüzde 7,0'nin üzerinde oy verdiğini görüyoruz.

Burada temel durum toplumun bilgilendirilmesidir. İşte orada da karşımıza medyanın durumu çıkıyor.

Geçmişte her şeye kara diyen medya ile de nereye varabiliriz?

KARAR sizindir.

10 Haziran 2020, Çarşamba **BAŞYAZI MEHMET BARLAS**

Ülkenizin gelişmişlik ölçüsünü kolayca anlamamanın yöntemi

Bir ülkenin ne kadar geliştiğini anlamamanın yolları vardır... Yaşadığımız ve geride bıraktığımız yıllar, bu konuda bizleri adeta uzman kıldı. Türkiye'nin gelişmişlik sürecine girmeyi hayal ettiği dönemlerle bugünün farkı o kadar açık ki, galiba bu konuda uzman olmaya da pek gerek yok. Mesela dün Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın başkanlık edeceği kabine toplantısı vardı. Bu toplantıda alınması beklenen kararlara ilişkin haberler de şöyleydi:

Beklentiler

15 büyükşehirde uygulanan hafta sonu sokağa çıkma yasaklarının kaldırılması, 65 yaş üstü ve 18 yaş altına getirilen kısıtlamaların kontrollü olarak ay sonuna kadar sonlandırılması ve düğünlerle ilgili kararların alınması bekleniyor...

Geri kalmışlık

Bugün Suudi Arabistan yahut Mısır veya Birleşik Arap Emirlikleri vatandaşı olsaydınız ve ülkenizde bizimkine benzer bir kabine toplantısı yapılsaydı, acaba ne tür beklentiler içinde olurdunuz? Bırakın bu gerçekten gelişmemiş üç ülke vatandaşlarının beklentilerini... Acaba Suudi Veliahdı'nın hangi ayıbı kapatılacak veya Birleşik Arap Emirlikleri'nin Başbakanı Londra'ya kaçan eşinin peşinden kiralık katiller gönderdi mi? Bu tür meraklarınız olurdu.

Amerika örneği

Ya da çok gelişmiş Amerika Birleşik Devletleri'nin vatandaşı olarak Beyaz Saray'daki önemli bir toplantıdan ne tür kararlar çıkmasını beklerdiniz? Mesela Genelkurmay Başkanı ayaklanmacılara müdahale etmemek için Başkan Trump'la acaba kavga edecek mi?

Bu tür çeşitlemeler ülkenizin kıymetini anlamana yardım eder. Hele sosyal medyadaki troller muhalefet adına ülkeyi yerden yere vuruyorlarsa, anlayın ki ülkeniz gerçekten gelişmiştir.